

Er is een afname van de Turkse Tortel tijdens de MUS-tellingen geconstateerd, Ooijpolder, 30 april 2007. Foto: Harvey van Diek

In 2007 is het Meetnet Urbane Soorten gestart en afgelopen jaar beleefden we het tiende jaar. De eenvoudige en weinig tijd kostende opzet van punttellingen in dorpen en steden blijkt succesvol. Hoewel tien jaar niet echt als een jubileum te boek staat, kunnen we toch wel spreken van een mijlpaal. Hieronder in het kort de resultaten van 2016, het tiende jaar. Ook kijken we uit naar het elfde jaar waarin een aantal nieuwe dingen op stapel staan.

Deelname en weer

Op moment van schrijven, half februari, zijn de gegevens binnen van bijna 6930 telpunten. Dat is een lichte toename ten opzichte van 2015. De winter voorafgaand aan het seizoen was uitzonderlijk zacht. April was vrij koud en nat, met iets meer zon dan normaal. Mei was zeer warm, vrij zonnig en de hoeveelheid neerslag was vrijwel normaal. Juni was gemiddeld over het land zeer nat, somber en warm. Juli was vrij warm en droog, en aan de zonnige kant.

Vergelijking met 2015

Na zo'n zachte winter verwacht je dat veel standvogels en goed jaar hebben. Van de 81 soorten met een betrouwbare trend, zijn er 25 afgenomen ($\geq 5\%$) en maar 12 toegenomen. Opvallende soorten bij afname zijn Groenling, Blauwe Reiger, Huismus, Turkse Tortel, Wilde Eend en Koolmees. De laatste drie behaalden zelfs de laagste index in tien jaar net als de Spreeuw (deeltrekker). Standvogels die het t.o.v. het jaar ervoor beter deden, zijn Soepeend, Winterkoning, Roodborst en Staartmees. Onder de trekvogels naar ZW-Europa en Afrika is de balans beter met vijf verliezers en tien winnaars. Zo werden, vergeleken met 2015, Gierzwaluw, Boerenzwaluw en Braamsluiper meer doorgegeven, maar Spotvogel en Tuinfluiter minder.

Tien jaar

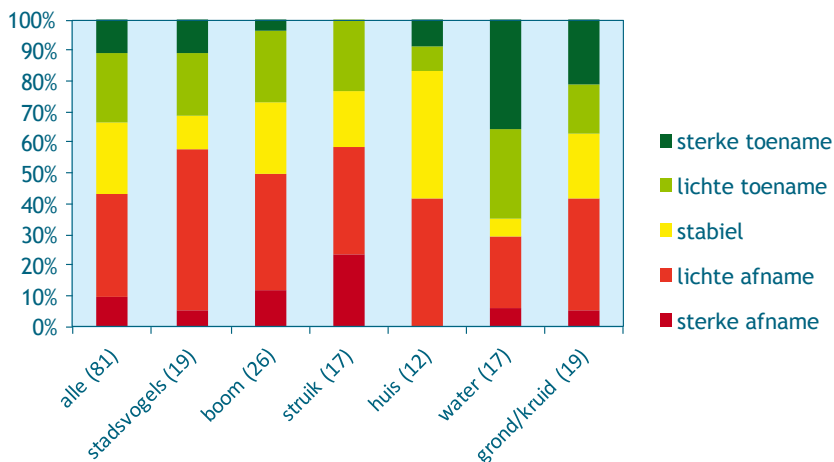
Vorig jaar verscheen in het themanummer *Stadsnatuur* van *De Levende Natuur* een artikel over negen jaar MUS. Volgens dezelfde groepsindeling worden in figuur 1 de resultaten van tien jaar gepresenteerd. In vergelijking met het artikel in DLN zijn er nu vijf soorten meer waarvoor een trend berekend kan worden en kan een soort van trendklasse verschoven zijn: bijvoorbeeld van stabiel naar lichte toename. Als we naar alle soorten kijken waarvoor een trend beschikbaar is, dan zitten er net iets meer in de min dan in de plus. Van de soorten waarvan een meer dan evenredig deel in het urbane gebied broedt laat bijna 60% een afname zien. Verder valt op dat 50% van de boombroeders een veer laat, tegen 25% die toenemen. De grootste klappen vallen bij de struikbroeders, want maar liefst tien soorten (bijna 60%) nemen af, terwijl er maar vier (bijna 25%) toenemen. Ook in het tiende jaar vormen watervogels de enige groep waarvan er meer in de plus dan in de min zitten. Een deel van de vogels broedt op de grond (incl. eiland- en dakbroeders) of in de kruidlaag. In vergelijking met DLN is die groep toegevoegd. We moeten dan denken aan Wilde Eend, Visdief, Winterkoning en Tjiftjaf. Hun nesten zijn kwetsbaarder, omdat ze ten prooi kunnen vallen aan zoogdieren (bv. vos, rat, muis, huiskat) of

meeuwen en Zwarte Kraai. Het aantal soorten in de plus en min (resp. bijna en ruim 40%) is nagenoeg in evenwicht. We kunnen concluderen dat de meeste vogels, met name de typische stadsvogels, het moeilijk hebben in dorpen en steden (met uitzondering van watervogels). Kijk op sovon.nl/MUS voor de nieuwste Stadsvogeltrends.

Het elfde jaar met veel nieuwe ontwikkelingen

In het komende jaar zijn een aantal nieuwe ontwikkelingen te melden. Verheugend is de lancering in maart van de nieuwe MUS-cursus op onze website (zie kader). Ook in het veld gaan we met de tijd mee en is het invoeren via Avimap – een app voor tablet en Android-smartphone – mogelijk. Het voordeel is dat je bij thuiskomst, na controleren, de resultaten meteen kunt uploaden. Dus je bent geen tijd meer kwijt aan de invoer. Overigens mag je gewoon nog noteren in boekje of formulier en invoeren op de website. In maart wordt op de Stadsvogelconferentie de Stadsvogelindicator ten doop gehouden. De Stadsvogelindicator is gebaseerd op MUS-gegevens. Meer nieuws daarover in de loop van maart.

Tip:
maak
beginnende
vogelaars
attent op de
cursus!

Figuur 1. Samenvatting van de trends van 81 soorten broedvogels in MUS in 2007-2016.

Tussen ( ) het aantal soorten per groep en de trends zijn ingedeeld in vijf klassen conform de CBS-trendclassificatie.

MUS cursus vernieuwd op cursus.sovon.nl

Vele tientallen mensen namen jaarlijks deel aan onze online MUS-cursus. Deze was sinds 2007 in de lucht en begon aan alle kanten te piepen en te kraken: hoog tijd dus voor een frisse nieuwe start!

De nieuwe cursus bestaat uit drie onderdelen: (1) herkenning op zicht en geluid van de 50 meest voorkomende urbane soorten (2) lastige duo's en trio's (3) telmethodiek en telperikelen oplossen. Bij ieder onderdeel kun je je kennis testen aan de hand van vragen. De gehele cursus wordt afgesloten met een toets.

De nieuwe cursus is bedoeld voor beginnende waarnemers aan het Meetnet Urbane Soorten. Maar ook MUS-waarnemers die hun kennis nog eens willen opfrissen raden we aan om de cursus te doorlopen. Het handige van zo'n online cursus is natuurlijk dat het kan in je eigen tijd en tempo.

De MUS-cursus is de eerste cursus op het nieuwe cursusplatform cursus.sovon.nl.

Komende jaren willen we dit vullen met nog meer online cursussen.

Ben je na het succesvol doorlopen nu een volleerd MUS-teller? Nee, natuurlijk niet. Vogels tellen en herkennen leer je toch vooral in de praktijk. Wel kan de cursus een prima hulpmiddel en stimulans zijn om deel te gaan nemen aan MUS of simpelweg je kennis nog eens op te frissen. En bovendien, het is ook gewoon leuk om te doen en jezelf eens te testen!

Deelname aan de cursus is gratis. Niet vereist maar wel handig – zeker voor beginners – zijn de gloednieuwe veldgids Vogelzang (met app) en de speciale oefen CD. Deze zijn te bestellen via sovon.nl/webwinkel voor respectievelijk € 34,95 en € 4,95. Leden krijgen 10% korting.